

Nr 193.

*Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med tillkännagivande att i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln be-
bådad framställning till riksdagen angående höjning av
avlöningen till månadslönare icke kommer att föreläggas
riksdagen; given Stockholms slott den 11 mars 1919.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed giva riksdagen tillkänna, att Kungl. Maj:t funnit frågan om framställning till innevarande riksdag i det under punkt 13 i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, upptagna ärende angående höjning av avlöningen till månadslönare hava förfallit, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöva beräknas i 1920 års stat.

G U S T A F.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter. Genom nådigt beslut den 23 november 1917 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för sjöförsvarsdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga personer för att inom departementet biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag i fråga om erforderliga bestämmelser beträffande månadslönarnas vid marinen anställande, avlöning och pensionering. På grund härav tillkallade sakkunniga avgåvo den 21 oktober 1918 betänkande och förslag i ämnet. De sakkunniga hemställde därvid, att månadslönarna vid marinen måtte, i den mån deras och den därmed jämnställda personalens i marinförvaltningen tjänster prövades vara av stadigvarande natur och i övrigt motsvarade de anspråk, som sedan gammalt och efter hand blivit ställda på månadslönarstatens personal, uppföras såsom ordinarie tjänstemän på av Kungl.

Maj:t och riksdagen fastställt avlöningsstat — marinens civila assistentstat. De sakkunnigas förslag innebar i övrigt, bland annat, viss höjning av avlöningen för de befattningshavare, som ifrågasattes övergå på den nya staten. Denna avlöningshöjning beräknades medföra en kostnadsökning av 92,873 kronor.

Då jag den 9 januari 1919 föredrog de frågor, som tillhörde regeringen av riksstatens femte huvudtitel för år 1920, anmälde jag, att ifrågavarande betänkande den 31 oktober 1918 remitterats till marinförvaltningen, chefen för marinstaben, chefen för kustartilleriet, statskontoret och direktionen över flottans pensionskassa, samt att jag, enär emellertid utlåtanden från samtliga dessa myndigheter ännu icke inkommit till Kungl. Maj:t, ej då kunde underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Emellertid syntes det mig, att medel för ändamålet borde tagas i beräkning vid framställningen till riksdagen i fråga om anslagsbehoven för år 1920, även om det icke då kunde avgöras, huruvida proposition i ämnet komme att föreläggas 1919 års riksdag. Under punkt 13 av statsverkspropositionens femte huvudtitel föreslog också Kungl. Maj:t riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till höjning av avlöningen till månadslönare, Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1920 beräkna ett belopp av 92,873 kronor.

De i ärendet infordrade utlåtandena hava numera inkommit. Av vad i dessa utlåtanden anförts torde här endast behöva återgivas vissa uttalanden av marinförvaltningen och av sakkunniga för verkställande av utredning och utarbetande av förslag rörande lönereglering för arméns och marinens personal.

Myndig-
heternas ut-
låtanden.

Marinförvaltningen har yttrat, bland annat, följande.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 9 januari 1919, bilagt statsverkspropositionen till nu pågående riksdag, anförts om vikten att under rådande förhållanden inga anslag för nya militära ändamål äskades och att vidtaga omfattande inskränkningar inom försvarsväsendet, torde nu näppeligen kunna ifrågasättas, att någon stat för månadslönare av Konung och riksdag fastställdes, utan syntes såsom hittills personalbehovet och avlöningarna få bero av arbetsdriften och anslagen därför. Enligt ämbetsverkets mening finnes visserligen behov av mera reglerande bestämmelser beträffande månads-

lönarnas avlöning, men en förbättring därutinnan syntes icke böra ske på sätt de sakkunniga föreslagit, utan borde lokalmyndigheterna var för sitt verksamhetsområde reglera såväl personalbehovet som ett rättvist och likartat avlöningssystem för dem underställda månadslönare i mån av tillgång på medel. De för beredande av den föreslagna avlöningshöjningen beräknade medlen, 92,000 kronor, vore av vissa angivna skäl otillräckliga. Därest överhuvudtaget en marinens civila assistentstat skulle inrättas, borde vid bestämmande av avlöningarna för densamma tagas hänsyn till avlöningsförmånerna för marinens övriga personal. Frågan om lönereglering för denna personal vore för närvarande under utredning av arméns och marinens avlöningssakkunniga. Först i samband med en sådan allmän lönereglering torde ett förslag rörande nya avlöningsbestämmelser för månadslönare inom marinen böra upptagas till slutlig behandling.

I övrigt hölle marinförvaltningen före att, då en särskild kommission för närvarande vore tillsatt, vilken hade att verkställa utredning och inkomma med förslag i fråga om inskränkningar och förenklingar inom försvarsväsendet m. m., det icke torde vara lämpligt att, innan statsmyndigheternas beslut i detta ämne föreläge, till avgörande upptaga ett förslag till en fastare och mera omfattande organisation av månadslönarstaten vid marinen.

Ovan bemälda sakkunniga hava i sitt utlåtande anført, bland annat, följande.

I likhet med vissa av de i ärendet hörda myndigheterna måste de sakkunniga under nuvarande förhållanden, då fråga föreläge om inskränkningar och förenklingar inom försvarsväsendet, ställa sig tveksamma inför förslaget att å ordinarie stat uppföra den personal, som avsåges i förevarande betänkande.

Det borde också beaktas, att inom såväl marinen som armén finnes vissa andra personalgrupper, vilkas uppförande å stat, i likhet med vad nu föreslagits beträffande månadslönarna, tilläventyrs skulle kunna med ungefär lika fog ifrågasättas. På grund därav funne de sakkunniga det tvivelaktigt, huruvida det nu föreliggande förslaget borde i större eller mindre utsträckning bringas till genomförande utan att samtidigt därmed spörsmålet om uppförande å stat av personal, tillhörande nyssnämnda andra grupper, komme under omprövning.

Innan frågan om en definitiv löne- och pensionsreglering för övrig till försvarsväsendet hörande personal hunnit närmare sin lösning, måste det även ställa sig vanskligt att bedöma, huruvida de i betänkandet

föreslagna löne- och pensionssatserna vore lämpligt avvägda och icke på något sätt föregrepe den blivande löne- och pensionsregleringen för nyssnämnda övriga personal. För vinnande av önskvärd överensstämmelse i angivna hänseenden syntes det vara av vikt, att samtliga nu berörda löne- och pensionsfrågor komme under skärskådande i ett sammanhang.

I de inkomna yttrandena hade mot förslaget framställts en del detaljanmärkningar, av vilka åtskilliga väl näppeligen läte sig avvisas. På vissa punkter, exempelvis beträffande ordnandet av personalens pensionering, hade av de hörda myndigheterna uttalats sinsemellan ganska stridiga meningar. Vid sådant förhållande och oavsett de övriga skäl, som enligt de sakkunnigas mening talade för ett uppskov med den vidare handläggningen av förevarande ärende, torde det icke vara möjligt att slutföra den ytterligare granskning och bearbetning av förslaget, som utan tvivel vore av nöden, i så god tid att ärendet kunde hinna föreläggas 1919 års riksdag.

De sakkunniga ville slutligen framhålla, att i den mån avgång bland ifrågavarande personal inträffade, innan dess avlönings- och pensionsförhållanden kunnat på ett mera definitivt sätt ordnas, frågan om beredande av pension eller förhöjd pension åt avgående befattningshavare torde böra genom särskilda framställningar föreläggas riksdagen.

Därest Kungl. Maj:t funne sig kunna biträda de sakkunnigas mening, att förevarande ärende icke borde föreläggas innevarande års riksdag, ifrågasatte de sakkunniga, huruvida icke handlingarna i ärendet borde till dem återremitteras med uppdrag att i sinom tid inkomma med förnyat utlåtande.

Vad i de angivna utlåtandena sålunda anförts synes mig innebära avgörande skäl att icke nu upptaga omförmälda frågor beträffande marinens månadslönare till prövning. Meddelande torde därför böra lämnas riksdagen, att ovanberörda, i statsverkspropositionen bebådade framställning icke kommer att föreläggas riksdagen.

Då det emellertid onekligen är behövt, att de förbättringar i avseende å månadslönarnas anställnings- och avlöningsförhållanden, som i avvaktan å en definitiv lösning av ifrågavarande spörsmål kunna ske, också komma till stånd, ämnar jag, därest sålunda framställning i ämnet icke nu avlåtes till riksdagen, under nästföljande punkt av statsrådsprotokollet föreslå Kungl. Maj:t att anbefalla marinförvaltningen taga i övervägande lämpligheten av att, efter vederbörande myndigheters hörande, i mån av befogenhet och inom ramen av tillgängliga medel

Departements-
chefens yt-
tande.

— utan att förutsätta tillkomsten av en av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutad avlöningsstat eller av Kungl. Maj:t fastställt reglemente för marinens månadslönare — med ledning av det ovannämnda, av inom sjöförsvarsdepartementet tillkallade sakkunniga den 21 oktober 1918 avgivna betänkandet i ämnet vidtagna sådana förändringar beträffande månadslönarnas anställningsvillkor och avlöning, däri inbegripet semester, uppdelning i löneklasser och dylikt, som för vinnande av större enhetlighet och stadga i berörda hänseenden må anses påkallade. Därvid torde jämväl böra föreskrivas, att de bestämmelser, som i enlighet härmed må komma att av marinförvaltningen utarbetas och som torde böra vinna tillämpning från och med ingången av år 1920, böra föreligga senast den 1 september 1919 och, så snart ske kan, delgivas chefen för sjöförsvarsdepartementet.

Likaledes torde jag under nästföljande punkt få, såsom de sakkunniga rörande lönereglering för arméns och marinens personal också föreslagit, göra hemställen att handlingarna i ärendet återremitteras till dem för avgivande av förnyat utlåtande. De bestämmelser, som marinförvaltningen, i enlighet med vad jag i det förestående ifrågasatt, må komma att utfärda, torde i sinom tid få överlämnas till de sakkunniga för att vara tillgängliga vid fullgörandet av berörda uppdrag.

I den mån avgång bland ifrågavarande personal inträffar, innan dess avlönings- och pensionsförhållanden hunnit på ett mera definitivt sätt ordnas, lärer frågor om beredande av pension eller förhöjd pension åt avgående befattningshavare böra, då så påkallas, genom särskilda framställningar föreläggas riksdagen.

Jag hemställer alltså,

att Eders Kungl. Maj:t måtte giva riksdagen tillkänna, att Kungl. Maj:t funnit frågan om framställning till innevarande riksdag i det under punkt 13 i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, upptagna ärende angående höjning av avlöningen till månadslönare hava förfallit, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöva beräknas i 1920 års stat.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas skrivelse av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Ridderstad.